

MOKRANJČEVI DANI 1966, Zbornik radova sa savetovanja etnologa i folklorista u Negotinu, Biblioteka časopisa »Razvitak«, urednik TOMISLAV MIJOVIĆ, izd. Organizacioni odbor za proslavu »Mokranjčevi dani« u Negotinu i novinska ustanova »Timok«, Negotin-Zaječar 1967, 122 str.

U okviru manifestacije »Mokranjčevih dana« u Negotinu, godine 1966. održano je prvo savjetovanje etnologa i folklorista. Godinu dana kasnije (1967) iz štampe je izašao zbornik radova s tog savjetovanja. Zbornik sadrži 12 referata. Prva dva posvećena su radu Stevana Mokranjca: *Istorijski i današnji posebni značaj Mokranjčevog deia o narodnom stvaralaštvu* (Dušan Nedeljković) i *Mesto Stevana Mokranjca u istoriji naše muzike* (Stana Đurić Klajn).

Preostalih 10 radova obrađuju teme iz različitih područja folkloristike i etnologije.

O uzrocima depopulacije govori Miljana Radovanović u radu *Karakteristične migracije i promene u Smedovcu pod uslovima depopulacije*. Rad sadrži veliki broj statistički obrađenih podataka i opširan osvrt na literaturu o toj temi, što je autorici pružilo mogućnost da dinamiku depopulacije na tom području prati do danas.

Teme idućih dvaju referata su *Sto godina jedne grupe Crnogoraca u istočnoj Srbiji* (Mirko Barjaktarević) i *Neke promene u strukturi stanovništva Sipa kao posledica izgradnje hidrocentrale »Đerdap«* (Dušan Drljača).

Slobodan Zečević u radu *Dunavski vodeni duhovi u narodnom verovanju stanovništva priobalnih naselja istočne Srbije* iznosi osnovne karakteristike mitoloških bića u narodnom vjerovanju, do kojih je došao etnološkim ispitivanjem duhovne kulture srpskog i vlaškog stanovništva u priobalnim naseljima istočne Srbije.

Etnokoreološki prikaz Negotinske krajine i Ključa izlaže Olivera Mladenović u referatu *Glavne odlike razvitka narodnih igara Krajine i Ključa*, dok Jelena Arandelović u referatu *Nošnja u Krajini* donosi iscrpan prikaz srpske i vlaške nošnje u navedenom području. Dragoslav Stojanović autor je referata *Svadbene običaji u Negotinskoj krajini*. Referat predstavlja detaljan opis ovoga običaja, koji se temelji na podacima dobivenim na osnovu ispitivanja u selima vlaške govorne grupe: Dušanovcu, Kobišnici, i Srbovu i u selima srpske govorne grupe: Čubri, Vidovcu, Salašu i samom Negotinu.

Rukopisnu zbirku krajinskih poslovice i zagonetki Dimitrija D. Popovića (25 poslovice i 80 zagonetki iz Negotinske krajine) analizirao je i prikazao Dragoslav Antonijević. *Krajinsko vinogorje u prošlosti* tema je referata Dragiše Jakovića.

I najzad, posljednji referat ovoga zbornika je Dragoslava Devića *Etnomuzikološka ispitivanja u Negotinskoj krajini*. Autor donosi veoma iscrpan prikaz literature o dosadašnjim muzikološkim ispitivanjima u Krajini.

Uz imena srpskih melografa počev od Stevana Mokranjca, Koste Manojlovića, Zivojina Stankovića, Vladimira Đorđevića i sestara Ljubice i Danice Janković, do poznatog etnomuzikologa prof. Miodraga Vasiljevića, autor ujedno donosi i naslove njihovih zbirki i radova, kao i opis građe koju oni sadrže.

U odnosu na vokalnu muziku instrumentalna je folklorna muzička tradicija Krajine, prema mišljenju autora, slabo obrađena. Student Muzičke

akademije u Beogradu Dimitrije Obradović započeo je u novije doba istraživanje instrumentalne muzičke tradicije ovoga područja, te je tako interes za nju ponovo oživio.

Iznoseći prvenstveno podatke o građi koja se odnosi na melografske zapise, autor navodi i imena istraživača folklorista koji su zapisivali tekstove narodnih pjesama ovoga kraja: Paun Radosavljević, Milan Cvetković, Stanko Stanojević, Savatije Grbić i dr.

Na kraju autor iznosi mišljenje da je potrebno nastaviti sistematsko istraživanje muzičke folklorne tradicije, kolâ i običaja ovoga kraja, gdje su prepletanje poznatih migracionih struja (Sjениčani, Kosovci, Crnogorci) i tragovi susjednih naroda, etničko šarenilo ispunjeno arhaičnim običajima, patrijarhalnim navikama i dr. ostavili traga i u muzičkom folkloru. S tim u vezi, knjiga Koste Jovanovića *Negotinska krajina i Ključ*, koja je rezultat antropogeografskih istraživanja, predstavlja prema ocjeni Dragoslava Devića, siguran oslonac budućim etnomuzikološkim istraživanjima Negotinske krajine.

Dunja C. Rihtman

IVANA BRLIĆ-MAŽURANIĆ, Zbornik radova, Uredili D. JELČIĆ, J. SKOK, P. ŠEGEDIN, M. ŠICEL i M. VAUPOTIĆ, Mladost, Zagreb 1970, 289 str.

U povodu tridesete godišnjice smrti Ivane Brlić-Mažuranić »Mladost« je izdala zbir znanstvenih radova posvećenih djelu i liku poznate dječje spisateljice. Svi su radovi bili čitani na simpoziju o Ivani Brlić-Mažuranić u organizaciji društva »Naša djeca«.

Uz književnike, književne kritičare, književne historičare i lingviste javljaju se svojim priložima pedagozi i kazališni stručnjaci, pa je tako djelo Ivane Brlić-Mažuranić kompleksno obuhvaćeno. Nabrojimo autore: M. Šicel, B. Donat, D. Car, M. Vaupotić, M. Crnković, D. Jelčić, S. Ž. Marković, A. Antoš, Z. Ladika, M. Bošković-Stulli, A. Barbić, I. Vela-Beuc, M. Brandt, N. Ivrljić, J. Skok, B. Furlan, B. Pilaš i I. Brlić. Ova plejada znanstvenih radnika i poznavalaca Ivane Brlić-Mažuranić ujedno je i pozvana da dade svoje mišljenje o spisateljici. Njena su djela mogli doživjeti putem svoje vlastite dječje lektire, upoznati je očima svoje djece i učenika, da bi sad, u zreloj fazi, dali svoj sud i doživljaj djela. Takva višestruka vezanost uz riječ Ivane Brlić-Mažuranić ujedno je i zamka koja prijeti da se autor mjestimice zaboravi i da isklizne s kritičkog toka misli. Međutim, upravo su klišeji prve generacije kritičara koji su se bavili djelom Ivane Brlić-Mažuranić do te mjere očitii da izjave o »hrvatskom Andersenu« i »ženi akademiku« služe kao upozorenje da ovaj put ne treba pisati prigodničarski, zaneseno, već realno, posvetivši pažnju strukturi djela.

Zbornik donosi niz ozbiljnih pokušaja da se rad Ivane Brlić-Mažuranić vrednuje bez obzira piše li ona za djecu ili za odrasle, uz pomoć kriterija stvarne umjetničke vrijednosti. Tako B. Donat traga za narativnim strukturama *Priča iz davnine*, D. Car u opširnom prilogu o romanima Ivane Brlić-Mažuranić prikazuje i njen književni rast, duhovnim profilom autorice bavi se M. Vaupotić, S. Težak ocjenjuje stil književnice posebno se obazirući na izražajnu vrijednost glagolskih oblika za izricanje prošlosti. D. Jelčić razmatra etički kodeks u djelu Ivane Brlić-Mažuranić. Treba istaći i dva sintetička priloga: